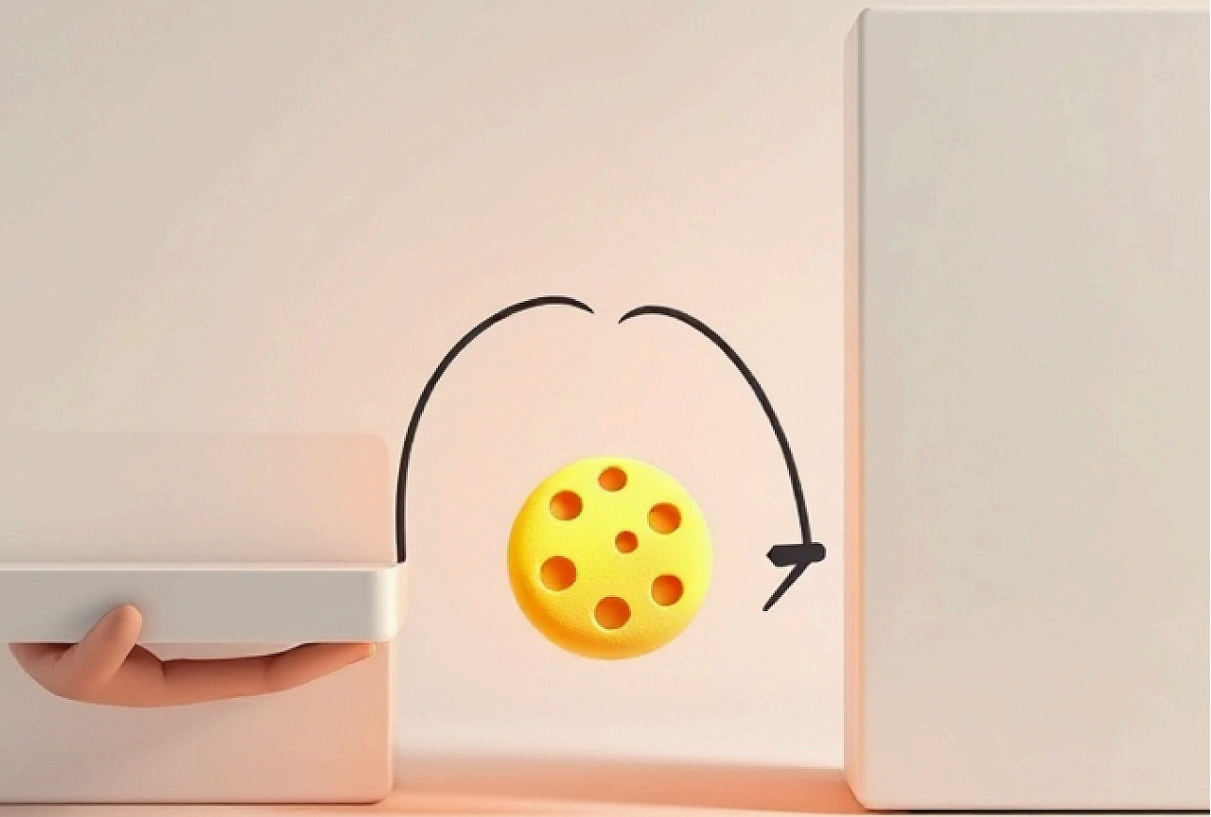
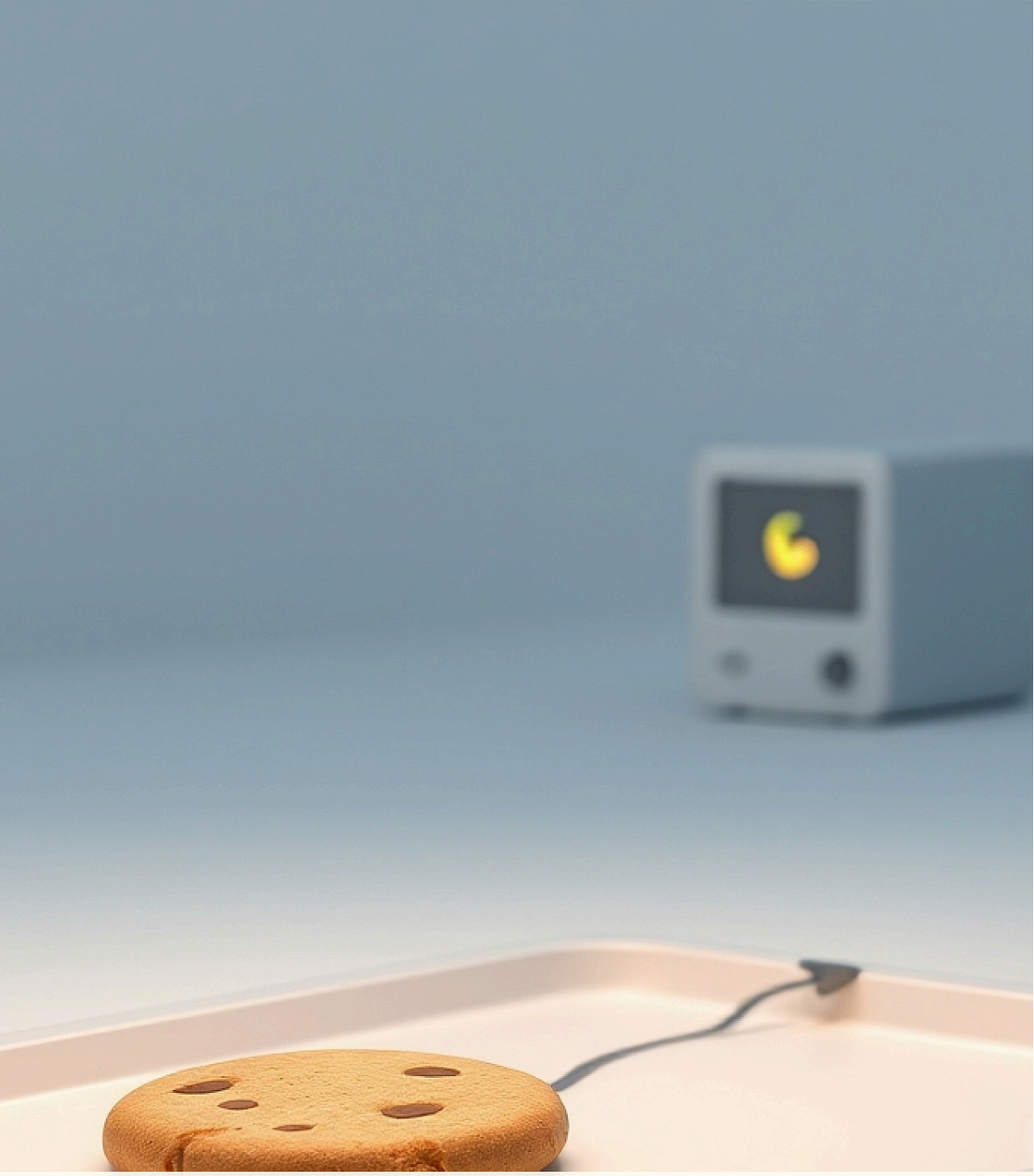
Web sitesinde çerez nedir?

www.yzokul.com.tr

Web sitesinde çerez nedir?

Bir web sitesindeki çerez, tarayıcının o site için sakladığı ve daha sonra sunucuya geri gönderebildiği küçük bir veri parçasıdır. Bir program değildir ve tek başına hiçbir şey yapmaz. Örneğin bir site, sonraki sayfada ziyaretini tanıyabilmek için kısa bir tanımlayıcı saklayabilir. Kısa cevap budur.

Bir web sitesi tek bir yer değildir. Bir kısmı sunucuda, yani sayfaları tutan ve istekleri yanıtlayan bir bilgisayarda çalışır; bir kısmı da tarayıcında, yani kendi cihazındaki sayfaları gösteren programda çalışır. Gördüğün ve tıkladığın şey tarayıcıdır; içeriği gönderen ise sunucudur. İnternet üzerinden birlikte çalışırlar.

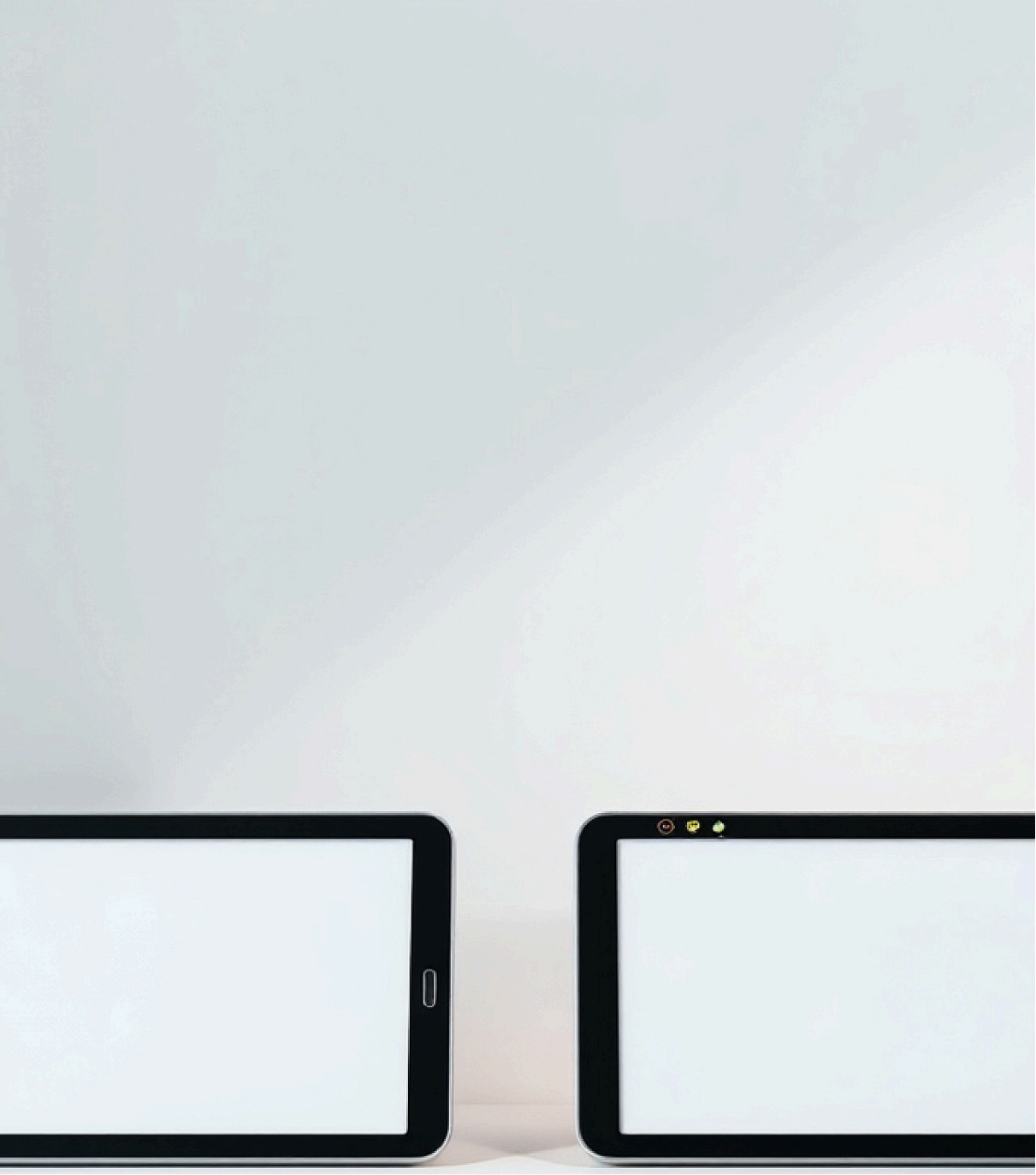
Bir sayfayı açtığında tarayıcın, onu istemek için sunucuya bir istek gönderir. Sunucu, sayfa içeriğiyle birlikte bir yanıt gönderir. Bu gidiş geliş, yüklediğin her sayfa, görsel ve dosya için gerçekleşir. İstek, bir şey isteyen bir mesajdan ibarettir; yanıt ise geri gelen cevaptır.

Tarayıcının yaptığı her istek, sunucunun bakış açısından sıfırdan başlar. Sunucu, son isteği ya da onu kimin yaptığını otomatik olarak hatırlamaz. Ekstra bir yardım olmadan her yeni istek, bir yabancıdan geliyormuş gibi görünür. Sunucunun istekleri birbirinden ayırt edebilmesi için bir şeyin bilgiyi bir istekten diğerine taşıması gerekir.

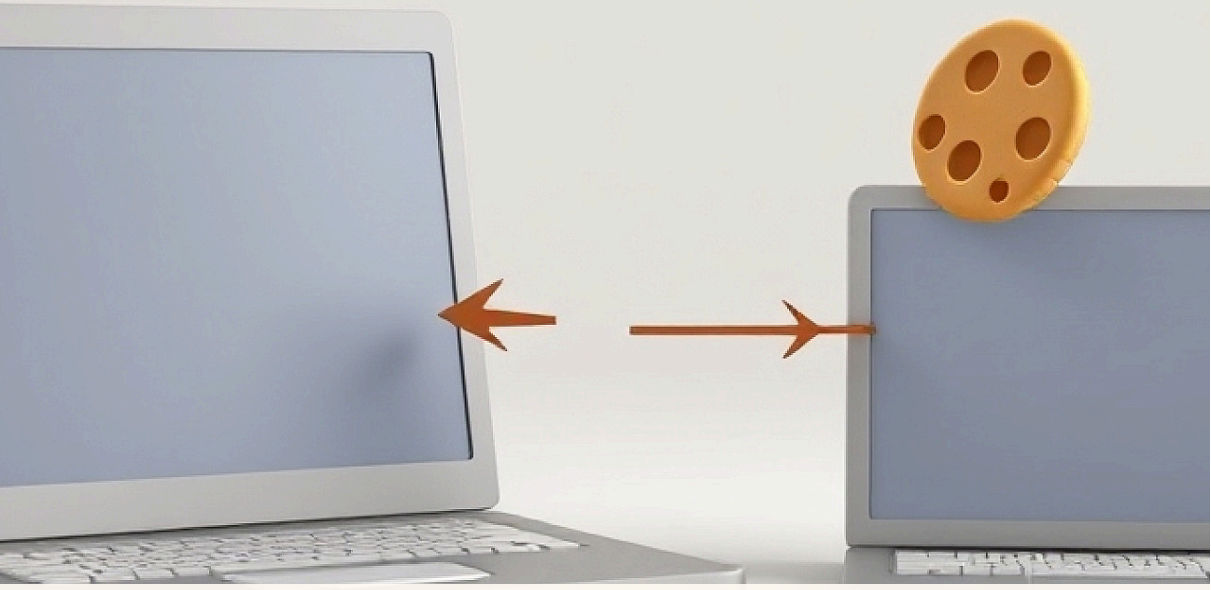
Çerez, etiketi ve değeri olan bir isim etiketi gibi, küçük ve etiketli bir veri parçasıdır. Etiket, çerezin adıdır; değer ise tuttuğu veridir. Onu saklayan sunucu değil, tarayıcındır; sunucu yalnızca tarayıcıdan onu saklamasını isteyebilir. Örneğin bir çerezin adı session, değeri a1b2c3 olabilir.

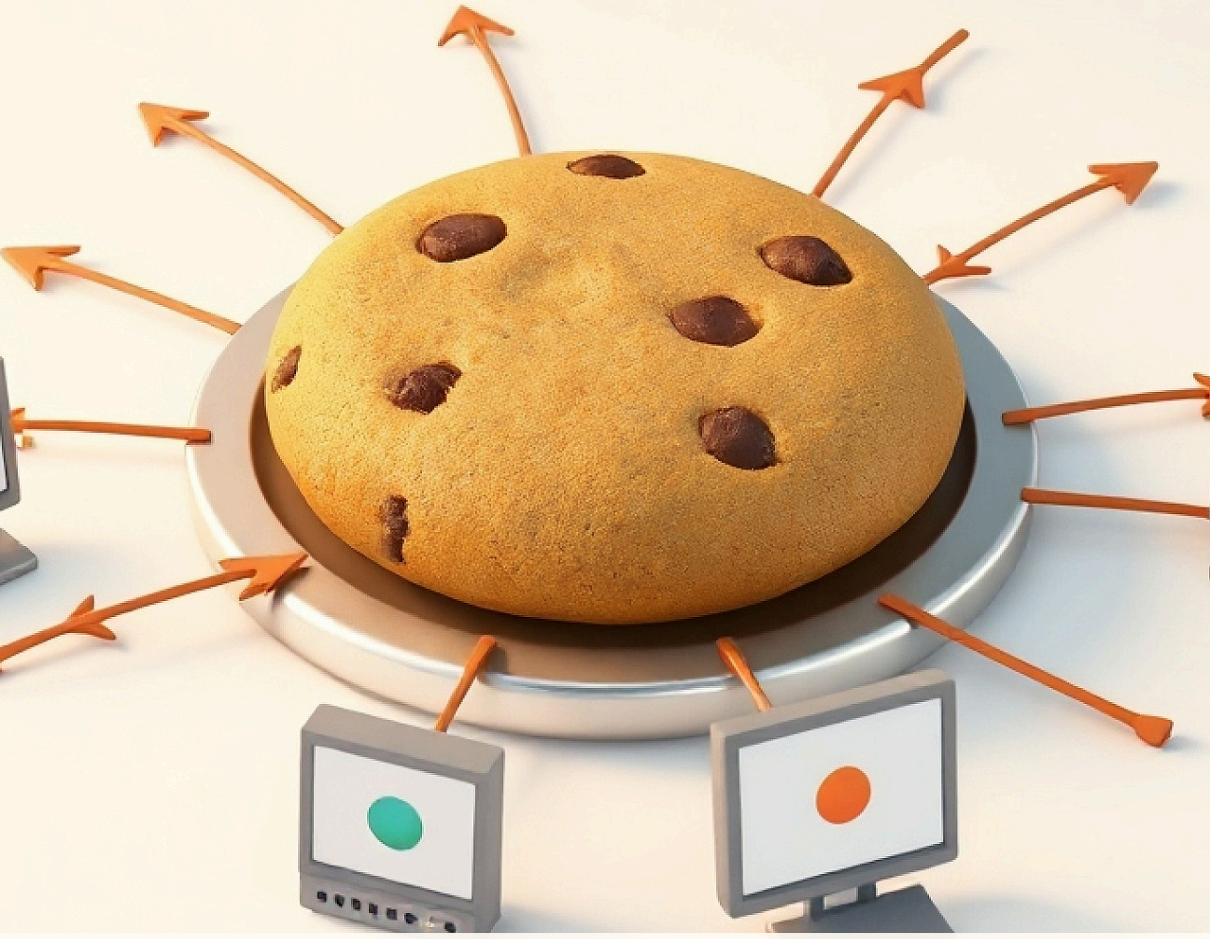
Tarayıcın çerezleri, belirli bir siteye bağlı olarak kendi deposunda tutar. Her sitenin kendi ayrı çerez kümesi vardır ve bir site başka bir sitenin çerezlerini okuyamaz. Örneğin example.com tarafından ayarlanan çerezler, başka bir site tarafından ayarlanan çerezlerden ayrı tutulur. Bu ayrım, tarayıcı deposunun işleyişinin bir parçasıdır.

Bir çerez, sunucu onu bir yanıtla gönderdiğinde oluşturulur. Yanıt, tarayıcıya belirli bir ad ve değere sahip bir çerez saklamasını söyleyen küçük bir talimat içerir. Tarayıcın da onu o site için deposuna kaydeder. Örneğin sunucu, siteyi ilk ziyaret ettiğinde rastgele bir değere sahip session adlı bir çerez gönderebilir.

Aynı siteye yapılan sonraki isteklerde tarayıcın, saklanan çerezi isteğe ekleyebilir. Sunucu böylece daha önce ayarladığı aynı veriyi alır. Örneğin sitedeki başka bir sayfaya giden bir bağlantıya tıkladığında, istek oturum çerezini geri taşır. Sunucunun verisini geri alması bu şekilde olur.

Çerezler her yere gönderilmez. Kurallar, çerezi ayarlayan siteye ve istenen adrese göre hangi sitenin ve hangi isteklerin onları alacağına karar verir. Bu yüzden aynı çerez, tüm internette seni izlemez. Örneğin bir site tarafından ayarlanan çerez, ziyaret ettiğin farklı bir siteye gönderilmez.

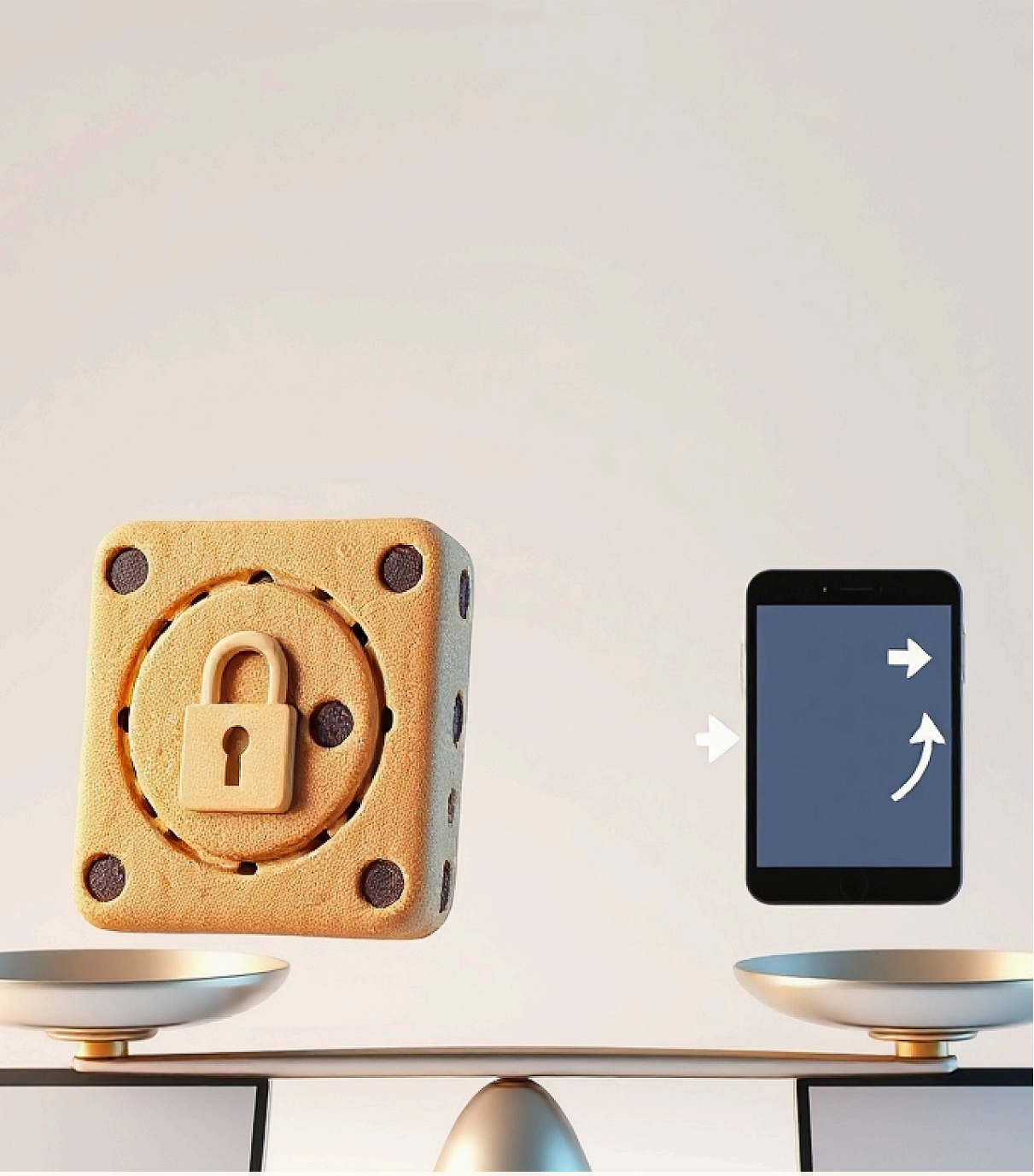
Ana örnek, bir oturumu sürdürmektir. Oturum, sunucunun isteklerini aynı ziyaretçiye ait saydığı bir etkinlik dönemidir. Sunucu bir çereze tanımlayıcı koyar ve sonraki istekler onu geri taşır. Örneğin sunucu aynı tanımlayıcıyı görür ve hâlâ sen olduğunu bilir, böylece oturumun açık kalır.

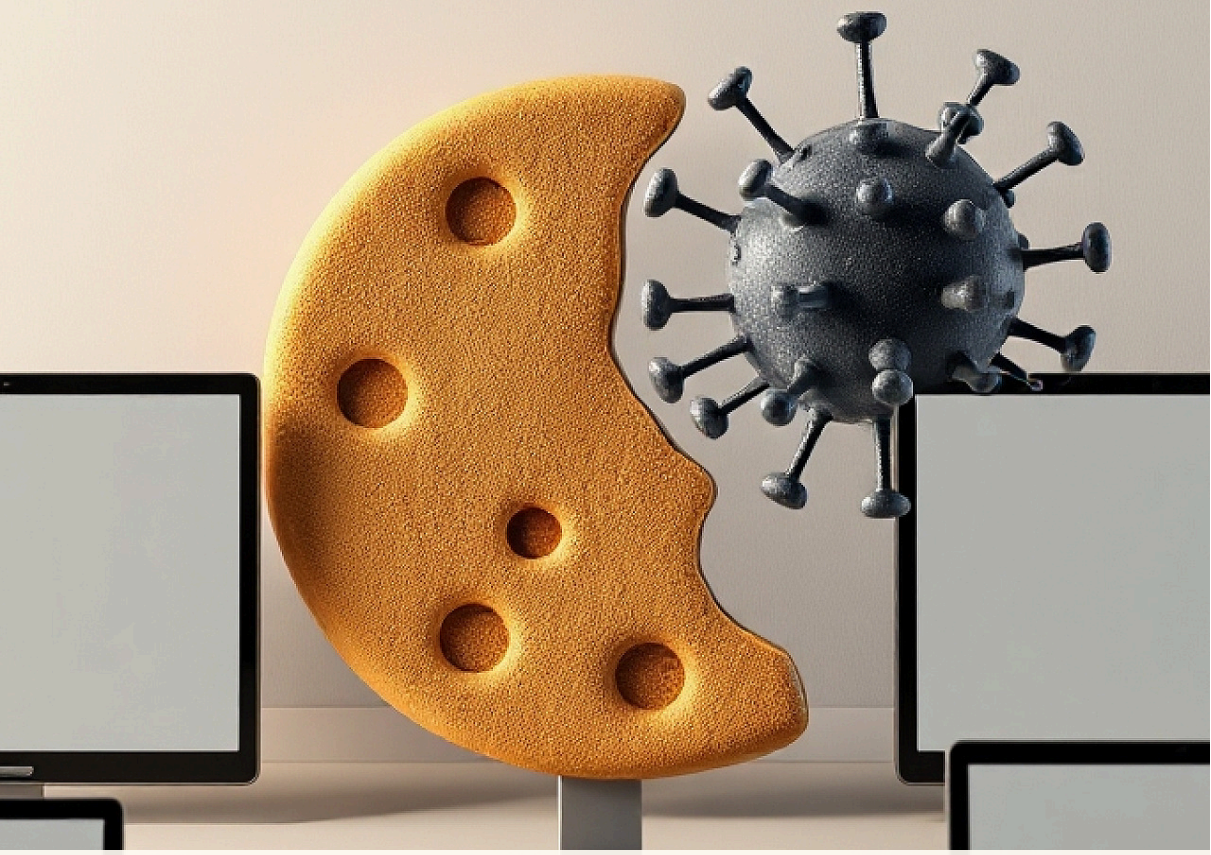
Çerez yalnızca veridir, program değildir. Çalışmaz, yürütülmez ve tek başına cihazına hiçbir şey kurmaz; tek başına eylem gerçekleştiremez. Bir makineden çok bir nota benzer. Örneğin a1b2c3 değerini tutan bir çerez yalnızca depoda durur ve geri gönderilir; hiçbir uygulamayı başlatmaz.

Bir çerezin sakladığı şey, tanımlayıcı gibi basit bir veri ya da dil seçimi gibi bir tercih olabilir. Basit veriler bile ziyaretçi hakkında bir şey söyleyebilir, çünkü istekleri aynı kişiye bağlayabilir. Örneğin benzersiz bir tanımlayıcı tutan bir çerez, birkaç isteğin tek bir tarayıcıdan geldiğini gösterebilir. Bu yüzden içerik dikkat gerektirir.

Bir çerezin ne zaman gönderildiği de önemlidir. Sonraki isteklerde gönderilmesi, o saklanan veriyi sunucuyla ve kurallar gevşekse başkalarıyla da paylaşır. Yani hem neyin saklandığı hem de ne zaman gönderildiği gizliliği ve güvenliği etkiler. Örneğin yalnızca güvenli bağlantılar üzerinden gönderilen bir çerez, her yere gönderilenden daha az açıktadır.

Yaygın bir hata, çerezin bir virüs ya da program olduğunu düşünmektir. Çerez virüs değildir ve kod çalıştıramaz; yalnızca saklanan veridir. Yine de korunmaya değer bilgi taşıyabilir, bu yüzden özen ister; ama tek başına kötü niyetli değildir. Örneğin çerezleri silmek, bir enfeksiyonu değil saklanan veriyi kaldırır.

Bir başka yaygın hata, çerezin tüm gezinme geçmişini hatırladığını düşünmektir. Hatırlamaz. Yalnızca bir sitenin saklamayı seçtiği küçük veriyi tutar ve belirlenen kurallarla o siteye gönderilir. Örneğin bir çerez, başka yerlerde ziyaret ettiğin her sayfayı bilmez; yalnızca içine konanı taşır.

Çerez, tarayıcının bir site için sakladığı ve sonraki isteklerde geri gönderebildiği, oturum tanımlayıcısı gibi küçük bir veridir. Kod değildir ve uygulama çalıştırmaz. Neyi tuttuğu ve ne zaman gönderildiği gizlilik ve güvenlik açısından önemlidir; bu yüzden çerezleri anlaşılmayı hak eden veriler olarak gör.